YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

20 päivänä helmikuuta 2001 *

Asiassa C-192/99,

jonka High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Crown Office) (Yhdistynyt kuningaskunta) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

The Queen

vastaan

Secretary of State for the Home Department,

ex parte:

Manjit Kaur,

Justicen osallistuessa asian käsittelyyn,

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 8 ja 8 a artiklan (joista on muutettuina tullut EY 17 ja EY 18 artikla), Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ilmaisun "kansalaiset" määritelmästä antaman julistuksen (EYVL 1972, L 73, s. 196), joka on liitetty Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä Euroopan yhteisöihin tehdyn sopimuksen päätösasiakirjaan, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ilmaisun "kansalaiset" määritelmästä antaman uuden julistuksen (EYVL 1983, C 23, s. 1) ja jäsenvaltion kansalaisuudesta annetun julistuksen N:o 2 (EYVL 1992, C 191, s. 98), joka on liitetty Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen, tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat C. Gulmann, A. La Pergola, M. Wathelet ja V. Skouris sekä tuomarit D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet, P. Jann, L. Sevón (esittelevä tuomari), R. Schintgen ja F. Macken,

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Kaur, edustajinaan R. Drabble, QC, sekä barristerit M. Singh Gill, R. de Mello, M. Singh Panesar ja S. Taghavi,

— Justice, edustajinaan N. Blake, QC, ja barrister R. Husain, avustajinaan Director A. Owers, Human Rights Project Director J. Cooper ja Human Rights Legal Researcher C. Kilroy,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään J. E. Collins, avustajinaan D. Pannick, E. Sharpston, QC, ja barrister R. Tam,

— Tanskan hallitus, asiamiehenään J. Molde,

— Saksan hallitus, asiamiehinään W.-D. Plessing ja C.-D. Quassowski,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään J.-F. Dobelle, K. Rispal-Bellanger ja A. Lercher,

— Italian hallitus, asiamiehenään U. Leanza, avustajanaan avvocato dello Stato F. Quadri,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään P. J. Kuijper ja N. Yerrell,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Kaurin, edustajinaan R. Drabble, M. Singh Gill, R. de Mello ja S. Taghavi; Justicen, edustajanaan N. Blake; Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen, asiamiehenään J. E. Collins, avustajinaan D. Pannick ja R. Tam; Ranskan hallituksen, asiamiehenään A. Lercher; Italian hallituksen, asiamiehenään avvocato dello Stato G. Aiello, ja komission, asiamiehenään C. Bury, 4.7.2000 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 7.11.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Crown Office) on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 14.4.1999 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 25.5.1999, EY 234 artiklan nojalla useita kysymyksiä EY:n perustamissopimuksen 8 ja 8 a artiklan (joista on muutettuina tullut EY 17 ja EY 18 artikla), Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ilmaisun "kansalaiset" määritelmästä antaman julistuksen (EYVL 1972, L 73, s. 196; jäljempänä vuoden 1972 julistus), joka on liitetty Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä Euroopan yhteisöihin tehdyn sopimuksen päätösasiakirjaan, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ilmaisun "kansalaiset" määritelmästä antaman uuden julistuksen (EYVL 1983, C 23, s. 1; jäljempänä vuoden 1982 julistus) ja jäsenvaltion kansalaisuudesta annetun julistuksen N:o 2, joka on liitetty Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen (EYVL 1992, C 191, s. 98; jäljempänä julistus N:o 2), tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Manjit Kaur ja Secretary of State for the Home Department (sisäministeri) ja joka koskee Kaurin hakemusta sellaisen oleskeluluvan saamiseksi, jonka perusteella hän voisi asua Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

3 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on 16.4.1999 tekemällään päätöksellä hyväksynyt pääasian väliintulijaksi Justicen, joka on ihmisoikeuksien puolustamiseksi toimiva kansalaisjärjestö.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön oikeus

4 Perustamissopimuksen 8 artiklassa ja 8 a artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

"*8 artikla*

1. Otetaan käyttöön unionin kansalaisuus.

Unionin kansalainen on jokainen, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus.

2. Unionin kansalaisilla on tässä sopimuksessa määrätyt oikeudet ja velvollisuudet.

8 a artikla

1. Jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, jollei tässä sopimuksessa määrätyistä tai sen soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu."

5 Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä Euroopan yhteisöihin tehty sopimus (jäljempänä Yhdistyneen kuningaskunnan liittymissopimus) allekirjoitettiin 22.1.1972, ja se tuli voimaan 1.1.1973. Vuoden 1972 julistus, joka on liitetty kyseisen sopimuksen päätösasiakirjaan, on sanamuodoltaan seuraava:

"Kun Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksessa, Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksessa tai Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksessa tai missä tahansa näihin sopimuksiin perustuvassa asiakirjassa käytetään ilmaisua 'kansalaiset', 'jäsenvaltioiden kansalaiset' tai 'jäsenvaltioiden ja merentakaisten maiden ja alueiden kansalaiset', ilmaisulla viitataan Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan osalta:

a) henkilöihin, jotka ovat Yhdistyneen kuningaskunnan tai sen siirtomaiden kansalaisia, tai henkilöihin, jotka ovat Yhdistyneen kuningaskunnan alamaisia mutta joilla ei ole Yhdistyneen kuningaskunnan tai muun Kansainyhteisöön kuuluvan maan tai alueen kansalaisuutta ja joilla kummassakin tapauksessa on oleskelulupa Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja jotka eivät tämän vuoksi ole valtiossa suoritettavan maahanmuuton tarkkailun kohteena;

b) henkilöihin, jotka ovat Yhdistyneen kuningaskunnan ja sen siirtomaiden kansalaisia, koska he ovat syntyneet tai heidät on merkitty siviilirekisteriin tai kansalaistettu Gibraltarilla tai koska heidän isänsä on syntynyt tai hänet on merkitty siviilirekisteriin tai kansalaistettu Gibraltarilla."

6 Vuoden 1981 British Nationality Actin (Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisuudesta annettu vuoden 1981 laki) voimaantulon vuoksi Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus toimitti vuonna 1982 Italian tasavallan hallitukselle, joka on perustamissopimusten tallettaja, talletettavaksi vuoden 1982 julistuksen, jolla 1.1.1983 alkaen korvattiin vuoden 1972 julistus. Vuoden 1982 julistus on sanamuodoltaan seuraava:

"Kun Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksessa, Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksessa tai Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksessa tai missä tahansa näihin sopimuksiin perustuvassa asiakirjassa käytetään ilmaisua 'kansalaiset', 'jäsenvaltioiden kansalaiset' tai 'jäsenvaltioiden ja merentakaisten maiden ja alueiden kansalaiset', ilmaisulla viitataan Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan osalta:

a) Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisiin;

b) henkilöihin, jotka ovat Yhdistyneen kuningaskunnan alamaisia Yhdistyneen kuningaskunnan vuoden 1981 kansalaisuuslain IV osan nojalla, joilla on asuinpaikkaoikeus Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja jotka eivät tämän vuoksi ole valtiossa suoritettavan maahanmuuton tarkkailun kohteena;

c) Yhdistyneestä kuningaskunnasta riippuvaisten alueiden kansalaiset, joiden kansalaisuus perustuu heidän yhteyteensä Gibraltariin."

7 Jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssi, joka teki sopimuksen Euroopan unionista, antoi julistuksen N:o 2, joka on Euroopan unionista tehdyn sopimuksen päätösasiakirjan liitteenä ja jossa lausutaan seuraavaa:

"Konferenssi julistaa, että aina kun Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa viitataan jäsenvaltioiden kansalaisiin, se, onko henkilö jäsenvaltion kansalainen, määräytyy yksinomaan kyseisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön perusteella. Jäsenvaltiot voivat tiedottaakseen asiasta antaa julistuksen siitä, keiden voidaan yhteisön kannalta katsoa olevan niiden kansalaisia, ja tallettaa julistuksen puheenjohtajavaltiolle; jäsenvaltiot voivat tarvittaessa muuttaa julistustaan."

Kansallinen lainsäädäntö

8 Vuoden 1948 British Nationality Actin (Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisuuslaki) mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan alamaisen käsite kattoi Kansainyhteisöön kuuluvien itsenäisten valtioiden kansalaisten ohella toisaalta "Yhdistyneen kuningaskunnan ja sen siirtomaiden kansalaiset" ja toisaalta "ilman kansalaisuutta olevat Yhdistyneen kuningaskunnan alamaiset", joista viimeksi mainitut saattoivat saada jonkin vastikään itsenäistyneen Kansainyhteisöön kuuluvan valtion kansalaisuuden kyseisen valtion kansalaisuuslain tullessa voimaan. Jos näin ei kävisi, kyseiset henkilöt saisivat tuolloin Yhdistyneen kuningaskunnan ja sen siirtomaiden kansalaisuuden.

9 Vuoden 1971 Immigration Actilla (maahanmuuttolaki) Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntöön sisällytettiin 1.1.1973 alkaen käsitteet "patriality" ja "right of abode" (asuinpaikkaoikeus); ainoastaan tällaisen oikeuden omaavat henkilöt ovat vapautettuja maahanmuuton tarkkailusta, kun he saapuvat Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

10 Vuoden 1981 British Nationality Actilla Yhdistyneen kuningaskunnan ja sen siirtomaiden kansalaisen käsitteestä luovuttiin ja kyseisen kansalaisuuden haltijat jaettiin kolmeen luokkaan:

a) Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset, joihin kuuluvat Yhdistyneen kuningaskunnan ja sen siirtomaiden ne kansalaiset, joilla on edellä mainittu asuinpaikkaoikeus Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

b) "British Dependent Territories Citizens" (Yhdistyneestä kuningaskunnasta riippuvaisten alueiden kansalaiset), joihin kuuluvat Yhdistyneen kuningaskunnan ja sen siirtomaiden ne kansalaiset, joilla ei ole asuinpaikkaoikeutta mutta jotka täyttävät tietyt liittymäedellytykset sellaista Yhdistyneestä kuningaskunnasta riippuvaista aluetta kohtaan, joka luultavasti myöntäisi heille oikeuden muuttaa alueelleen.

c) "British Overseas Citizens" (Yhdistyneen kuningaskunnan merentakaisten alueiden kansalaiset), joihin kuuluvat kaikki Yhdistyneen kuningaskunnan ja sen siirtomaiden ne kansalaiset, joista ei tullut Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisia tai Yhdistyneestä kuningaskunnasta riippuvaisten alueiden kansalaisia. Koska heillä ei ole siteitä Yhdistyneestä kuningaskunnasta riippuvaiseen alueeseen, heiltä voidaan evätä maahanmuutto-oikeus.

Tosiseikat, pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymykset

11 Kaur, joka syntyi vuonna 1949 Keniassa aasialaisperäiseen perheeseen, oli vuoden 1948 British Nationality Actin nojalla Yhdistyneen kuningaskunnan ja sen siirtomaiden kansalainen. Hän ei kuulunut Yhdistyneen kuningaskunnan ja sen siirtomaiden kansalaisten sellaiseen luokkaan, jolle vuoden 1971 Immigration Actilla annettiin asuinpaikkaoikeus Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Vuoden 1981 British Nationality Actilla hän sai Yhdistyneen kuningaskunnan merentakaisten alueiden kansalaisuuden. Tässä ominaisuudessa hänellä ei ole kansallisen

oikeuden nojalla oikeutta tulla Yhdistyneeseen kuningaskuntaan eikä oleskella siellä ilman erityislupaa.

12 Sen jälkeen, kun Kaur oli useaan otteeseen oleskellut väliaikaisesti Yhdistyneessä kuningaskunnassa, hän uudisti ollessaan siellä jälleen 4.9.1996 oleskelulupahakemuksensa, jonka hän oli vuoden 1990 — jolloin hän ensimmäisen kerran tuli Yhdistyneen kuningaskunnan alueelle — jälkeen tehnyt monta kertaa.

13 Kaur valitti 20.3.1997 ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen 22.1.1997 tehdystä päätöksestä, jolla Secretary of State for the Home Department oli evännyt häneltä oikeuden oleskella Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

14 Kaur ilmoitti tässä yhteydessä haluavansa jäädä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja työskennellä siellä sekä matkustaa ajoittain muihin jäsenvaltioihin ostaakseen niistä tavaroita ja palveluja ja mahdollisesti työskennelläkseen niissä.

15 High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Crown Office) katsoi, että sen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisu riippuu yhteisön oikeuden tulkinnasta, minkä vuoksi se päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Määritettäessä sitä, onko valittaja, joka on Yhdistyneen kuningaskunnan merentakaisten alueiden kansalainen, jolla (Yhdistyneen kuningaskunnan

lainsäädännön mukaan) ei ole oikeutta tulla Yhdistyneeseen kuningaskuntaan eikä oleskella siellä, EY:n perustamissopimuksen 8 artiklassa tarkoitettu henkilö, 'jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus' ja näin ollen 'unionin kansalainen':

a) Mikä vaikutus (jos mikään) yhteisön oikeuden kannalta on

i) Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan ilmaisun 'kansalainen' määritelmästä vuonna 1972 antamalla julistuksella, joka annettiin Euroopan yhteisöihin liittymisestä tehdyn sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä ja joka on liittymiskonferenssin päätösasiakirjan liitteenä,

ii) Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan ilmaisun 'kansalainen' määritelmästä vuonna 1982 antamalla julistuksella, ja

iii) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen liitteenä olevalla julistuksella N:o 2, joka on allekirjoitettu 7.2.1992 ja jonka mukaan jäsenvaltion kansalaisuus määräytyy yksinomaan kyseisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön perusteella ja jonka mukaan jäsenvaltiot voivat tiedottaakseen asiasta antaa julistuksen siitä, keiden voidaan yhteisön kannalta katsoa olevan niiden kansalaisia?

b) Jos ja siinä määrin kuin Yhdistynyt kuningaskunta ei voi yhteisön oikeuden mukaan vedota edellä [a kohdassa] mainittuihin julistuksiin, mitkä ovat ne asiassa sovellettavat perusteet, joiden avulla voidaan määrittää se, onko henkilöllä EY:n perustamissopimuksen 8 artiklassa tarkoitettu jäsenvaltion kansalaisuus, kun kansallisessa lainsäädännössä on useita kansalaisuusluokkia, joista vain osa antaa oikeuden tulla kyseiseen jäsenvaltioon ja oleskella siellä?

c) Mikä yhteisöoikeudellinen merkitys on tässä asiayhteydessä perusoikeuksien kunnioittamista koskevalla periaatteella, johon valittaja vetoaa, erityisesti kun valittaja vetoaa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen neljännen lisäpöytäkirjan 3 artiklan 2 kappaleeseen, jonka mukaan keneltäkään ei saa evätä oikeutta tulla sen valtion alueelle, jonka kansalainen hän on, kun otetaan huomioon, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ole ratifioinut lisäpöytäkirjaa?

2) Onko EY:n perustamissopimuksen 8 a artiklan 1 kohtaa tässä tilanteessa tulkittava siten, että

a) siinä annetaan unionin kansalaiselle oikeus liikkua sen jäsenvaltion alueella, jonka kansalainen hän on, ja oleskella siellä, vaikka hänellä ei kansallisen lainsäädännön mukaan olisi tähän oikeutta?

b) siinä annetaan enemmän oikeuksia kuin EY:n perustamissopimuksessa oli ennen sen muuttamista Euroopan unionista tehdyllä sopimuksella?

c) siinä luodaan oikeuksia, joihin unionin kansalaiset voivat suoraan vedota kansallisissa tuomioistuimissa?

d) sitä sovelletaan tilanteisiin, jotka ovat yksinomaan yhden jäsenvaltion sisäisiä?"

Ensimmäisen kysymysryhmän a kohdan i ja ii kysymykset

16 Ensimmäisen kysymysryhmän a kohdan i ja ii kysymyksillä, joita on asianmukaista tarkastella yhdessä, kansallinen tuomioistuin haluaa selvittää, mitkä ovat asiassa sovellettavat perusteet määritettäessä, onko henkilöllä perustamissopimuksen 8 artiklassa tarkoitettu jonkin jäsenvaltion kansalaisuus, sekä tarpeen vaatiessa, mikä on vuosien 1972 ja 1982 julistusten merkitys yhteisön oikeudessa.

Asianosaisten ja pääasian väliintulijan huomautukset

17 Kaur ja Justice väittävät, että asiassa C-369/90, Micheletti ym., 7.7.1992 annetussa tuomiossa (Kok. 1992, s. I-4239) vahvistetun periaatteen mukaan jäsenvaltio voi määritellä kansalaisen käsitteen ainoastaan yhteisön oikeutta ja siten yhteisön oikeuteen erottamattomasti kuuluvia perusoikeuksia noudattaen. Tässä tapauksessa Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännöllä loukataan perusoikeuksia, koska sen johdosta Kaurin tilanteessa olevilta aasialaisperäisiltä briteiltä evätään oikeus tulla siihen maahan, jonka kansalaisia he ovat, tai heistä tulee kansalaisuudettomia. Kaur ja Justice riitauttavat lisäksi vuosien 1972 ja 1982 julistusten merkityksen. Julistukset eivät heidän mukaansa ole osa kansallista oikeutta, koska kyse ei ole säädöksistä, eivätkä osa yhteisön oikeutta, koska

kyse ei ole Yhdistyneen kuningaskunnan liittymissopimuksen allekirjoittajavaltioiden välisestä sopimuksesta.

18 Yhdistyneen kuningaskunnan, Saksan, Ranskan ja Italian hallitukset ja komissio katsovat, että kansainvälisen oikeuden mukaisesti kunkin jäsenvaltion yksinomaisena asiana on määritellä, keitä on pidettävä sen kansalaisina. Tämä selittää kyseisten hallitusten ja komission mukaan vuosien 1972 ja 1982 julistusten yksipuolisuuden, vaikka siitä, mihin Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten luokkiin kuuluvat henkilöt voisivat liikkua vapaasti jäsenvaltiosta toiseen, keskusteltiinkin sopimuspuolten välillä Yhdistyneen kuningaskunnan liittymisneuvottelujen yhteydessä. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus täsmentää tältä osin, että kyse oli tärkeästä seikasta, kun otetaan huomioon toisaalta, että Yhdistyneen kuningaskunnan imperiumi- ja emämaamenneisyyden takia useilla henkilöillä oli jonkinlainen suhde Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, vaikka he eivät olleet koskaan asuneet tai käyneet siellä eikä heillä ollut mitään läheistä yhteyttä kyseiseen valtioon, ja toisaalta, että Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisuutta koskeva lainsäädäntö oli monimutkaista ja että siihen sisältyi useita kansalaisuusluokkia, joilla oli erilaisia oikeuksia.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

19 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä mainitussa asiassa Micheletti ym. annetun tuomion 10 kohdassa, "kansainvälisen oikeuden mukaan kansalaisuuden saamista ja menettämistä koskevat ehdot kuuluvat kunkin jäsenvaltion toimivaltaan, jota on käytettävä yhteisön oikeutta noudattaen".

20 Tämän kansainvälisen tapaoikeuden periaatteen perusteella Yhdistynyt kuningaskunta määritteli imperiumi- ja emämaamenneisyytensä huomioon ottaen useita Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisuusluokkia, joille se antoi erilaisia oikeuksia sen mukaan, minkälaisia kyseisiin luokkiin kuuluvien henkilöiden yhteydet Yhdistyneeseen kuningaskuntaan olivat.

21 Yhdistynyt kuningaskunta täsmensi nämä oikeudet sisäisessä oikeusjärjestyksessään erityisesti vuoden 1971 Immigration Actilla, jota on sovellettu 1.1.1973 alkaen eli siitä alkaen, kun Yhdistyneen kuningaskunnan liittymissopimus tuli voimaan. Tässä kansallisessa laissa Yhdistyneen kuningaskunnan aluetta koskeva asuinpaikkaoikeus (right of abode) annettiin niille kansalaisille, joilla on lähimmät siteet kyseiseen valtioon.

22 Liittyessään Euroopan yhteisöihin Yhdistynyt kuningaskunta ilmoitti vuoden 1972 julistuksella muille sopimuspuolille, mihin kansalaisuusluokkiin kuuluvia henkilöitä oli pidettävä yhteisön oikeudessa tarkoitettuina sen kansalaisina, määrittelemällä tällaisiksi henkilöiksi ne, joilla oli vuoden 1971 Immigration Actissa tarkoitettu asuinpaikkaoikeus Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ja ne kansalaiset, joilla oli tietty yhteys Gibraltariin.

23 Vaikka kyseinen päätösasiakirjan liitteenä oleva julistus on yksipuolinen, sen tarkoitus oli selventää seikkaa, joka oli erityisen tärkeä muiden sopimuspuolten kannalta, eli liittymissopimuksen kohteena olevien yhteisön säännösten ja määräysten henkilöllisen soveltamisalan rajaamista. Julistuksen tarkoituksena oli nimittäin määritellä Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisista ne, joiden hyväksi kyseisiä säännöksiä ja määräyksiä ja erityisesti henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevia säännöksiä ja määräyksiä sovellettaisiin. Muut sopimuspuolet olivat täysin tietoisia julistuksen sisällöstä, ja liittymisehdot määriteltiin tältä pohjalta.

24 Tästä seuraa, että vuoden 1972 julistus on perustamissopimukseen liittyvänä asiakirjana otettava huomioon perustamissopimuksen tulkinnassa ja erityisesti kyseisen sopimuksen henkilöllistä soveltamisalaa määritettäessä.

25 Lisäksi on todettava, ettei kyseisen julistuksen antaminen ole aiheuttanut sitä, että henkilöltä, joka ei täytä Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisen määritelmää, evättäisiin oikeuksia, joihin hän voisi yhteisön oikeuden mukaan vedota, vaan se on aiheuttanut sen, ettei kyseiselle henkilölle ole koskaan syntynyt tällaisia oikeuksia.

26 On kiistatonta, että vuoden 1982 julistus on vuoden 1972 julistuksen muutos, jota uuden kansalaisuuslain antaminen vuonna 1981 edellytti, että kyseisessä julistuksessa mainittiin pääasiallisesti samat henkilöluokat kuin vuoden 1972 julistuksessa ja että se ei näin ollen muuttanut Kaurin yhteisöoikeudellista asemaa. Muut jäsenvaltiot eivät myöskään ole esittäneet huomautuksia julistusta vastaan.

27 Ensimmäisen kysymysryhmän a kohdan i ja ii kysymykseen on näin ollen vastattava, että määritettäessä sitä, onko henkilö yhteisön oikeuden kannalta Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen, on tutkittava vuoden 1982 julistusta, jolla on korvattu vuoden 1972 julistus.

Muut kysymykset

28 Ensimmäisen kysymysryhmän a kohdan i ja ii kysymyksiin annetun vastauksen vuoksi kansallisen tuomioistuimen muihin kysymyksiin ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

29 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Yhdistyneen kuningaskunnan, Tanskan, Saksan, Ranskan ja Italian hallituksille ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Divisionin (Crown Office) 14.4.1999 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

Määritettäessä sitä, onko henkilö yhteisön oikeuden kannalta Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen, on tutkittava Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen vuonna 1982 ilmaisun "kansalaiset" määritelmästä antamaa julistusta, jolla on korvattu

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin hallituksen vuonna 1972 ilmaisun "kansalaiset" määritelmästä antama julistus, joka on liitetty Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä Euroopan yhteisöihin tehdyn sopimuksen päätösasiakirjaan.

Rodríguez Iglesias Gulmann La Pergola

Wathelet Skouris

Edward Puissochet Jann Sevón

Schintgen Macken

Julistettiin Luxemburgissa 20 päivänä helmikuuta 2001.

R. Grass

kirjaaja

G. C. Rodríguez Iglesias

presidentti